

moonOS 4 Neak

Da jeg nytårsdag 2011 kiggede på Distrowatch, så jeg, at der var udgivet en ny version af moonOS. MoonOS er noget så sjældent som en linuxdistribution fra Cambodia.

Allerede for ca. 2 år siden, før den blev optaget på Distrowatch, testede jeg live-CD versionen af moonOS 2, som var en Ubuntu-baseret distribution, men med Enlightenment E17 som standarddesktop. Distributionen er skabt af en cambodiansk kunstner ved navn Chanrithy Thim, og gjorde sig mest bemærket ved et noget anderledes udseende. Det ser således ud til at være et enkeltmandsværk.

Den nye udgivelse, moonOS 4 Neak, er baseret på Ubuntu 10.10 og anvender nu Gnome som standarddesktop, men det, der især fangede min opmærksomhed var, at der nu bliver anvendt et helt nyt fil-hierarki af eget design, samt et applications framework system, man kalder Appshell framework. Derudover er der anvendt en MAC-lignende dock, kaldet Docky.

Jeg fandt udgivelse så interessant, at jeg besluttede at installere den på min gamle Compaq Evo D510 desktop maskine for at se, hvad den kunne præstere.

Compaq Evo's specifikationer:

CPU: Intel Pentium 4 2,4 Ghz

Grafik: Onboard Intel 82845G

Memory: 1 GB

HD: Maxtor ATA 40 GB

Onboard lydkort

Da jeg således havde besluttet at prøvekøre moonOS 4, klikkede jeg på downloadlinket på Distrowatch blot for at konstatere, at der kom en meddelelse om "Anmeldt websted". Den samme meddelelse fik jeg på downloadsiden på <http://moonos.org>. Selv hvis jeg valgte at ignorere den "store fare", og besøge sitet alligevel, var det ikke muligt at downloade. Jeg måtte altså væbne mig med tålmodighed, og et par dage senere var det også muligt at downloade fra Distrowatch.

Installationen

Installationen forløb uden problemer. Kopieringen af filer var usædvanlig hurtig, kun nogle få minutter. Det tog en del længere tid med den egentlige opsætning, og da bootladeren skulle installeres, var jeg alvorligt bange for, at det skulle mislykkes. Installationen af bootladeren tog lige så lang tid som kopieringen af filerne. Jeg ved ikke, hvad årsagen har været.

Den første boot tog noget tid, men de efterfølgende har været meget hurtige. Jeg har ikke taget tid, men det er min fornemmelse, at den booter lidt hurtigere end Mint 10, som jeg dog ikke har prøvet på samme hardware, men på en nyere og hurtigere maskine.

Docky

Det skrivebord, man kommer frem til, ser noget tom ud, når man ser bort fra dock'en forned. Docky fandt jeg til gengæld lidt for dominerende, men det viste sig hurtigt, at var meget nemt at nedjustere størrelsen, så det gjorde jeg. Det er også muligt at lade åbne vinduer skubbe Docky ud af synsfeltet, så den kun fremkommer, når cursoren køres ned i bunden af skærmen. Det er fint, så får man større synsflade i en browser. Det ser ikke umiddelbart ud til at det er så nemt selv at vælge,

hvilke applikationer, der skal vises i Docky. Det, finder jeg, er en væsentlig gene, da en del af de programmer, der er genvej til som standard, er programmer, som jeg aldrig eller yderst sjældent anvender.

Skrivebordet ser ret spartansk ud. Docken forneden er her justeret ned i størrelse og baggrunden er ændret.

Udover Docky er der på skrivebordet kun en menulinie foroven. I lighed med Ubuntu, har moomOS lukke, minimalisering og maksimering knapperne siddende til venstre på de åbne vinduer. Dette bryder jeg mig ikke så meget om, da venstre side af vinduerne i forvejen er oversåede med menupunkter, og det hele virker noget gnidret. Hvis man derfor vælger et andet tema end moonOS standard temaet, så mister man dog de meget flotte moonOS ikoner.

En ny fil-struktur

Jeg var meget ivrig efter at undersøge det nye fil-hierarki, så noget af det første, jeg gjorde, var at åbne Nautilus for at se, hvordan det var opbygget. I roden (/) er der fem mapper: AppFiles – System – Temporary – Users – Volume.

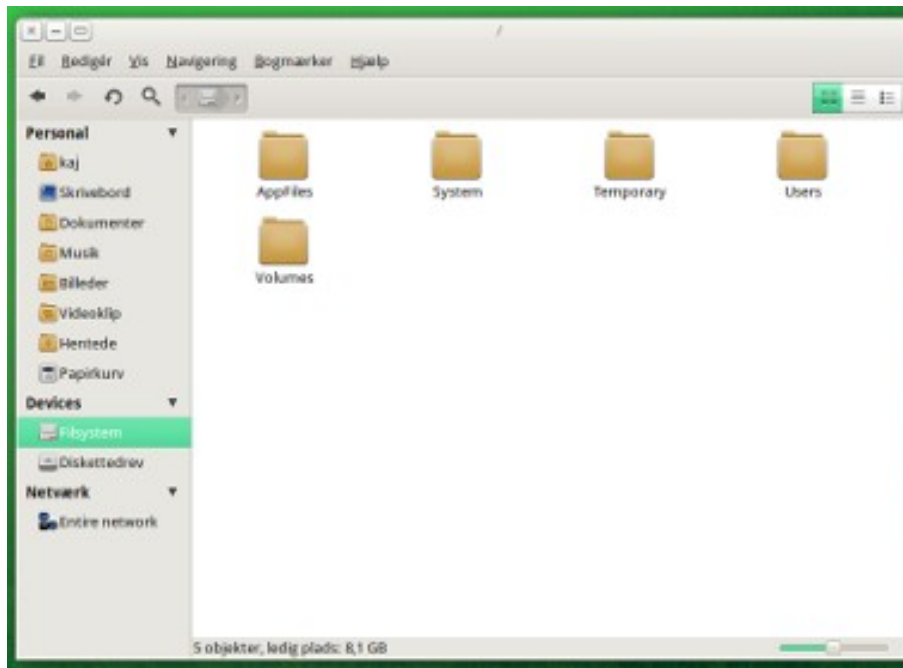
AppFiles er en mappe til Appshell framework, som det endnu ikke er lykkedes mig at finde ud af, hvad man skal bruge til.

System er sådan set det, der er indeholdt i / i et traditionelt Linux fil-hierarki, med undtagelse af, at her er /home erstattet af mappen Users, som stadig ligger i /, ligesom Volume, der erstatter /media.

Temporary siger nok lidt sig selv, selv om jeg kan se, at den indeholder en del, som jeg ikke har styr på, hvad er.

Users er som før nævnt mappen /home i det traditionelle system.

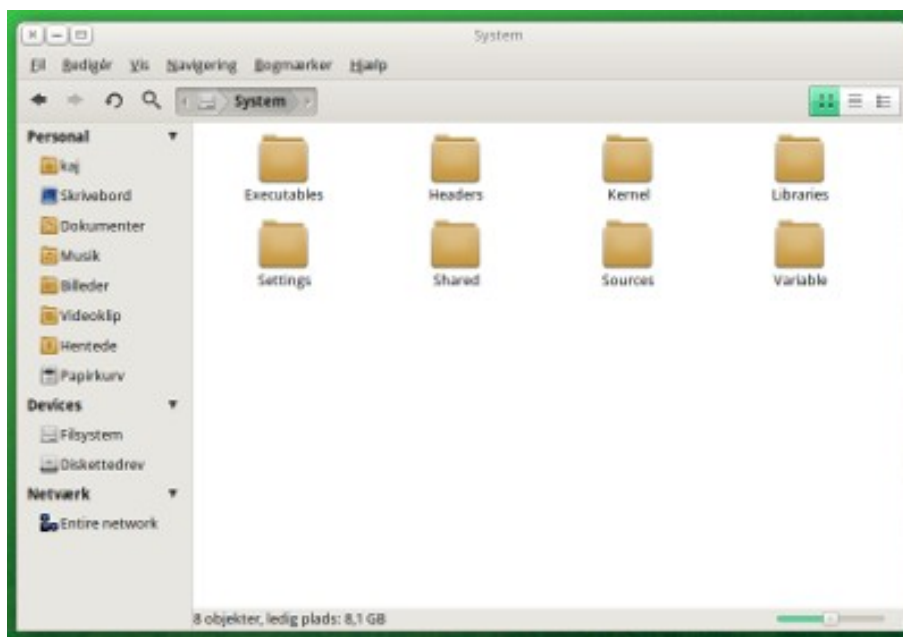
Volume er /mnt eller/media fra den traditionelle systemopbygning. Her fremkommer mountede USB nøgler og data-CD'er. En lyd-CD vises dog ikke her, men fremkommer kun på skrivebordet og i menuen under "Steder".

rootdirectory ser mere overskueligt ud

Under arbejdet med at undersøge filstrukturen fandt jeg ud af, at det tilsyneladende ikke er muligt at få sidepanelet i Nautilus til at vise træstruktur. Det finder jeg, er en væsentlig gene.

Mappen System indeholder som nævnt det traditionelle Linux fil-system. Der er dog rykket en del rundt på mapperne og de fleste er omdøbt. Jeg var spændt på at finde ud af, hvad dette kunne have af konsekvenser for pakkehåndteringen. moonOS kobler sig direkte på Ubuntu's repositories, så det må jo betyde, at der under installation af pakker sker en omdirigering til de ændrede steder, hvor de enkelte filer skal installeres.

Mappen system

Installation af ekstra programmer

Jeg åbnede Synaptic og konstaterede under egenskaber for de enkelte pakke, at filstrukturen er oplyst til at være som den oprindelige Ubuntu struktur. Jeg installerede nogle pakker for at se, om det fungerede. Der var ingen problemer forbundet med installation af ny programmer.

For også at konstatere, om lokal installation foregik uden problemer, gav jeg mig til at installere driverne til min Canon PIXMA mp540 multifunktionsprinter. Det gav de samme problemer som i Mint 10 og i Ubuntu 10.04. En af de pakker, som driverne er afhængige af, findes ikke mere i Ubuntus repositories, så derfor har jeg ompakket driverpakkerne med navnet på en pakke, der erstatter den gamle. Det fungerer fint, men selv om jeg sætter ejerskabet til de nye driverpakker til root:root, så bliver alle filerne installeret med min sædvanlige brugerprofil som ejer, og det har den effekt, at printeren ikke fungerer, før ejerskabet er sat til root. Klog af skade rettede jeg ejerskabet fil for fil i mappen Executables (jeg ødelagde en Ubuntu 10.04 server ved at rette ejerskabet for mappen /bin til root:root). Det var lidt af et detektivarbejde at finde alle filerne på grund af den ændrede filstruktur. Men resultatet var en velfungerende printer.

Jeg var også interesseret i at få rådighed over CD-ripperen Grip. Grip forefindes ikke længere i Ubuntus repositories, men den er stadigvæk hos Debian. Jeg downloadede den og installerede med `dpkg -i` efter at have rettet en afhængighed fra `libkrb53` → `libkrb5-3`. Derefter virkede Grip fint.

Der ser ikke ud til at være nogle problemer med installation af pakker, selv om fil-strukturen er ændret, men jeg vil alligevel sætte spørgsmålstegn ved det fornuftige i, at en distribution som moonOS har sin egen fil-struktur. Hvad der umiddelbart kunne se ud som en forenkling, er i virkeligheden bare indførelse af ekstra mapper, så man skal et eller flere niveauer dybere, for at finde filerne. Det virker som ændringer for ændringernes skyld. Jeg må dog indrømme, at det giver bedre oversigt så længe, man ikke skal rode med systemfiler.

moonOS Software Center

Man kan også vælge at installere ekstra programmer fra moonOS Software Center. Jeg går ud fra, at det er meget lig Ubuntus softwarecenter. Jeg ved det ikke med sikkerhed, da jeg endnu ikke har prøvet Ubuntu 10.10. Personligt foretrækker jeg dog at installere fra Synaptic, da man så har oversigt over, hvilke afhængigheder, der også bliver installeret.

En besynderlig opdagelse

En anden ting er, at jeg lige har fundet ud af, at hvis jeg åbner Nautilus som administrator ved at skrive `sudo nautilus`, så bliver filmanageren åbnet i en mappe, der tilsyneladende ikke eksisterer, nemlig `/root` med et enkelt element `Desktop`.

Det fik mig til at prøve at navigere dertil i en terminal. Det kan også lade sig gøre, hvis man bliver `root`, men tilsyneladende eksisterer den mappe, man så står i slet ikke, men dog kan man stå der og navigere til `Desktop`. Skærmbillede herunder.

A terminal window titled 'root@Evo-D510-SFF: ~/Desktop'. The window has a menu bar with 'Fil', 'Redigér', 'Vis', 'Søg', 'Terminal', and 'Hjælp'. The command history shows: 'kaj@Evo-D510-SFF:~\$ su', 'Adgangskode:', 'root@Evo-D510-SFF:/Users/kaj# cd /', 'root@Evo-D510-SFF:/# ls' (with 'Temporary' highlighted in green), 'root@Evo-D510-SFF:/# cd root', 'root@Evo-D510-SFF:~# cd Desktop', and 'root@Evo-D510-SFF:~/Desktop#'.

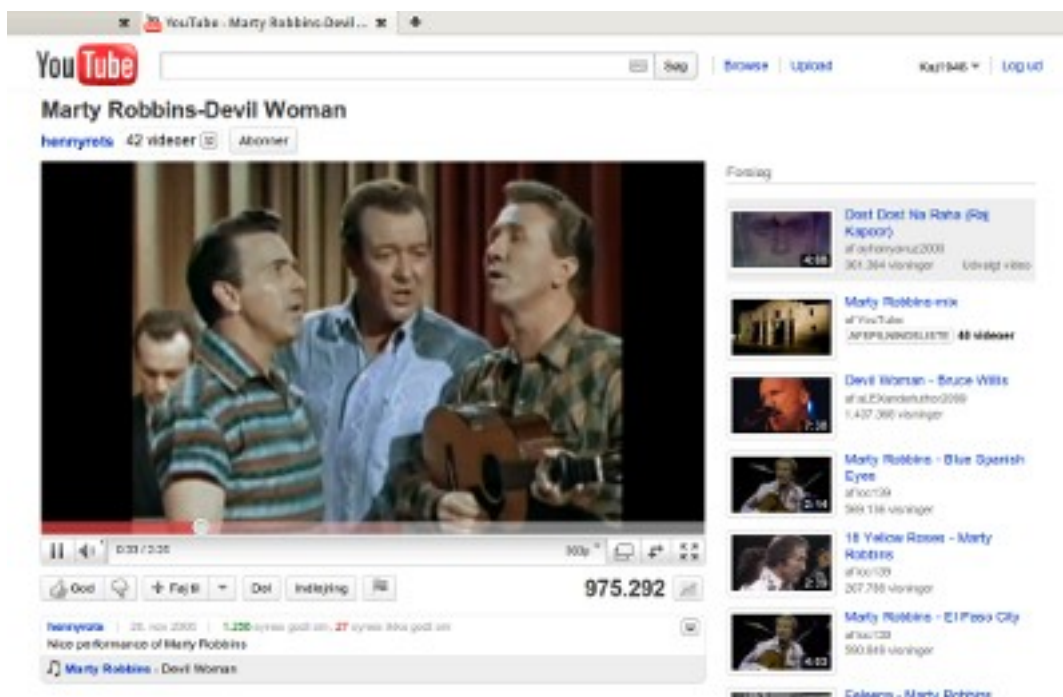
```
root@Evo-D510-SFF: ~/Desktop
Fil Redigér Vis Søg Terminal Hjælp
kaj@Evo-D510-SFF:~$ su
Adgangskode:
root@Evo-D510-SFF:/Users/kaj# cd /
root@Evo-D510-SFF:/# ls
AppFiles System Temporary Users Volumes
root@Evo-D510-SFF:/# cd root
root@Evo-D510-SFF:~# cd Desktop
root@Evo-D510-SFF:~/Desktop#
```

Jeg befinder mig på en desktop, der tilsyneladende ikke eksisterer.

Når jeg åbner Nautilus som `root`, kan jeg få adgang til roots hjemmemappe og skrivebordet, men hvis jeg klikker på Papirkurv i sidepanelet, crasher Nautilus.

Der er tilsyneladende noget, som Chanrithy Thim ikke har taget højde for i sin nye fil-struktur.

Multimedia o.l.

Pakken ubuntu-restricted-extras er ikke installeret, men en del af de pakker og plugins, som denne metapakke installerer, er installeret. Man kan spille mp3 filer, og man kan afspille filmklip på Youtube.

Sætter man en DVD i drevet, sker der i hvert fald det, at man får mulighed for at åbne filmafspilleren. Er det en film uden restriktioner, ser det umiddelbart ud til, at den kan afspilles, men man finder hurtigt ud af, at både billede og lyd er meget hakkende. Nogle DVD'er giver bare den besked, at der skete en fejl. libdvcss2 er formentlig ikke installeret, og jeg finder det ikke umagen værd at installere den. Disse ting kan man dog nok ikke klandre moonOS for, men det skyldes givetvis, at hardwaren ikke kan klare opgaven.

Java-appletter formodes at blive eksekveret af IcedTea Web Browser Plugin. Jeg har forsøgt at logge på webbank, men Firefox crasher, når nemID appletten skal køres. Dette er jo ikke noget ukendt fænomen og ville formentlig kunne løses ved at installere Sun-java i stedet for IcedTea.

Spil

Det er meget lidt, jeg bruger mine computere til spil, men jeg spiller dog ind imellem nogle af de små spil, der findes i Gnome-games, som f.eks. Kugler på stribe, Mahjongg, Sudoku, Tetravex, Minestryger o.l.

I moonOS er der kun installeret få spil, faktisk kun seks stk. Det drejer sig om gbrainy, Kabale, Mahjongg, Minestryger, Quadrapassel (tetris) og Sudoku. Skal man have flere, er der jo mulighed for at installere Gnome-games, men så skal man have hele pakken, med mindre man er villig til gøre nogle gevaldige krumspring, der kun er for de øvede udi Gnome projektet. Ydermere viser det sig så, at Quadrapassel overhovedet ikke kan starte op. Jeg har prøvet at ominstallere det, men det giver ikke noget andet resultat. Men det er jo ikke nogen katastrofe.

Den problematiske hardware

Som tidligere nævnt, er der en del særheder ved den gamle Compaq Evo, jeg bruger til at teste Linux distributioner på. Der plejer at ske det, at der pludselig sker et totalt nedbrud. D.v.s., der pludselig kommer sort skærm, og i nogle tilfælde afløses det af totalt flimrer på skærmen eller nogle lodrette felter. Der er i disse tilfælde intet andet at gøre end at aktivere ”den store resetknap”. Der er kun to distributioner, der aldrig har givet mig denne oplevelse, og det er Mepis 8.5 i serverversion og så denne moonOS 4. Jeg tilskriver fænomenet problemer med videodriveren.

Til gengæld har jeg netop oplevet her i moonOS 4, at når Webbrowseren Firefox er åben, så kan jeg ikke åbne nogle dokumenter eller billeder ved at dobbeltklikke på dem, og heller ikke ved højre klik og åbn. Jeg ved ikke, om det er et hardwareproblem, men jeg har svært ved at tro det.

Konklusion

Jeg har her forsøgt at beskrive noget af det, jeg har oplevet med denne cambodianske distribution i et par uger. Den er jo baseret på Ubuntu, men der er dog væsentlige forskelle, specielt med hensyn til fil-strukturen. Den øvede Linux-bruger vil nok ikke synes, at det er nødvendigt at lave noget så anderledes, men nye Linux-brugere vil måske få et bedre overblik i det daglige brug af systemet, men skal man dybere ned i systemet som f.eks. at finde de enkelte filer i en pakke, som da jeg installeret mine printer drivere, så kan man godt få problemer. Og hvad ville der ske, hvis man ville bruge den som webserver?

Jeg havde på forhånd ventet, at der kunne blive problemer med sprogbruget, da jeg på projektets

hjemmeside <http://moonos.org> havde konstateret, at Chanrithy Thim har lidt problemer med den engelske grammatik, der nok også er væsentlig forskellig fra camdodiansk. Jeg er dog ikke stødt på sådanne fejl. Til gengæld stødte jeg jo andre fejl, der vil være "showstoppers", hvis de er generelle for distributionen, hvad jeg egentlig har svært ved at tro, da det så skulle være Ubuntu fejl også. Det vil jo ikke være til at leve med, at man ikke kan åbne et dokument, mens man har sin webbrowser åben. Jeg forlanger også at have muligheden for træ-visning i min filemanager.

Men er der så overhovedet nogen ide i at bruge moonOS i stedet for Ubuntu eller en anden variant som f.eks. Linux Mint? Den eneste grund skulle være udseendet, skønt skrivebordsbaggrunden er lidt vel kedelig sammenlignet med de forrige versioner, men ikonerne er meget flotte, og skrivebordsbaggrunden er jo nem at ændre. Skal man bruge den til netbank, er det bydende nødvendigt at skifte sin Java runtime environment til Sun-java.

Forstår man, hvad Appshell framework går ud på, og mener at have brug for det, er det selvfølgelig endnu en grund til at bruge moonOS. Man skal dog også overveje, om man vil satse på en distrubution fra et fjernt og fremmedartet sted som Cambodia, som oven i købet kun bliver vedligeholdt af en enkelt person.

Jim Lynch fra Desktoplinuxreviews har en mere gennemgribende test af denne distribution. Den er selvfølgelig på engelsk og den kan læses her:

<http://desktoplinuxreviews.com/2011/01/17/moonos-4-neake/>

Kaj Rasmussen